ten maken, om de rechterzijde dezer Moderne sekte met den linkervleugel der verslapte Orthodoxen ineen te laten vloeien.

Zulke Modernen bezigen dan half Bijbelsche termen voor hun mystieke aspiratiën, en zulke half-Orthodoxen doen het dan met een belijdenis, die wonderveel op gesmolten was gelijkt.

En het eenheidsbegrip voor beiden is dan óf dat ze saâm *vroom* zijn, óf dat ze beiden den *ernst* eeren.

En onder het zegel met het beeld van de *Ernst* op den voorkant, en de figuur van de *Vroomheid* op de keerzijde, wordt dan de akte van dit monsterachtig huwelijk tusschen voor- en tegenstanders uitgewisseld.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 24 Sept.

Classis Alkmaar.

De Classis Alkmaar heeft in hare vergadering van den 9 September 1897, den Candidaat in de heilige Godgeleerdheid G. Doekes, nadat hij het praeparatoir-examen had afgelegd, met alle stemmen beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken.

Namens de Classis,
C. STADIG, *Scriba.*

Theologische School.

Vrijdagavond den 17den dezer konden, door 's Heeren goedheid, de lessen aan de Theologische School weer worden geopend.

De Rector, Prof. Wielenga, hield een ernstige en opwekkende toespraak in verband met Coloss. I.

Voor 't jongste Admissie-examen mocht geen der adspiranten slagen. Het getal der studenten is echter door hen, die van 't Gymnasium overgingen, met *zestien* vermeerderd en bedraagt thans *zeventig*.

Zegene de Heere genadig den gemeenschappelijken arbeid.

NOORDTZIJ,
Ab-actis.

Archief der Gereformeerde kerken.

In dank ontvangen: van Ds. Hoekstra te Schiedam de Acta van 't *Synodaal Convent* te Rotterdam (gedrukt). Van den heer Jb. van Oversteeg de *Archiefstukken* van genoemd Convent, alsook de *Archiefstukken* van het *Kerkelijk Congres*.

Aangezien voor het Archief geen gelden zijn uitgetrokken, en het billijk is, dat de gebruikers de hun ter wille gemaakte kosten zelf betalen, verzoekt de Archivaris bij dezen, dat men steeds de frankeerkosten bij terugzending in postzegels insluite.

Ingevolge deze mededeeling wordt br. R. verzocht, alsnog het verschuldigde te willen zenden.

H. W. VAN LOON, *Archivaris.*
Amsterdam, 21 Sept. 1897.

Buitenland.

Zuid-Afrika. Stichting eener Geref. kerk onder het kruis.

Sinds langen tijd hadden vele leden der Nederduitsche Geref. kerk in Z.-Afrika bezwaar om in hare gemeenschap te blijven. Het einde is geweest dat men met haar heeft gebroken en gekomen is tot stichting van de Gereformeerde kerk onder het kruis.

Er was vooraf eene commissie van zeven leden benoemd, die deze daad zou voorbereiden. Deze commissie noodigde onderscheidene predikanten der Nederd. Gereformeerde en der Gereformeerde kerk uit, om bij de stichting van de Geref. kerk onder het kruis tegenwoordig te zijn. Doch slechts twee predikanten toonden hun belangstelling en wel Ds. M. Postma van de Geref. kerk te Middelburg in de Kaapkolonie en Ds. S. J. du Toit van de Nederd. Geref. kerk te Paarl, eveneens in de Kaapkolonie.

De vergadering waarop het breken met de N. G. kerk plaats had, werd geleid door den heer Liebenberg. Na eene hartelijke toespraak werd op de beteekenis van de samenkomst gewezen, waarna men de verklaring, door de commissie opgesteld, voorlas. Deze verklaring werd ten bewijze van instemming door 63 lidmaten onderteekend.

Deze verklaring komt hierop neder: Men wil zich constitueeren tot eene zelfstandige Gereformeerde kerk onder het kruis, gegrond op de Geref. beginselen, uitgedrukt in de drie Formulieren van Eenigheid, de Nederl. Geloofsbelijdenis, de Heid. Catechismus en de Leerregels van Dordrecht, waarin tevens de rechten van taal en nationaliteit, als onafscheidelijk aan den godsdienst verbonden, erkend worden.

Voor de kerkregeering wordt de kerkenordening van Dordrecht aangenomen, voor zoover de omstandigheden van het land en de bijzondere behoefte der kerk het toelaten.

Voor de uitoefening van den godsdienst wordt de Liturgie der Geref. kerken in Nederland aanvaard.

Ds. S. J. du Toit werd nu, nadat een kerkeraad verkozen was, tot consulent benoemd. Deze aanvaardde zijn taak door er op te wijzen, dat hij nooit tot afscheiding had aangezet, maar steeds tot groote voorzichtigheid aangemaand en er op gewezen had, dat men in zulk een gewichtige zaak zich niet door een mensch moest laten leiden, maar door zijne consciente onder de leiding van Gods Woord en Geest. Nu men, door zijn geweten gedrongen, tot dien stap besloten had, alleen bedoelend opzegging van gemeenschap met de afwijkingen in de Nederduitsch Geref. kerk en terug te keeren tot de zuivere Gereformeerde belijdenis en eeredienst, nu is hij bereid om de gemeente te stichten.

De nieuwe gemeente besloot een open brief te richten aan allen, die in Zuid-Afrika nog trouw gebleven zijn aan de Geref. beginselen.

In dit schrijven wordt verklaard, dat de leden van de Geref. kerk onder het kruis zich afgescheiden hebben van de Ned. Geref. kerk in Z.-Afrika, omdat die kerk de zuivere Geref. beginselen verzaakt in *leer, dienst, tucht* en *kerkregeering*.

De bewijzen voor deze beschuldiging luiden ongeveer aldus:

Ofschoon art. 1 van hare bepalingen der Nederd. Geref. kerk zegt, dat zij staat op den grondslag van Gods Woord en dat hare leer en Belijdenis uitgedrukt is in de Formulieren van eenigheid der Geref. kerken in Nederland; dat de predikanten door hunne handteekening verklaren, dat al de stukken der leer in die Formulieren vervat met Gods Woord overeenkomen en beloven die leer te zullen onderwijzen en handhaven, blijkt toch, dat de kenmerkende leerstukken der Geref. belijdenis niet geleerd worden en leeringen ingevoerd worden die met de Geref. leer strijden.

Zoo groot is de onbekendheid met de Geref. belijdenis en de Nederd. Geref. kerk, dat bejaarde lidmaten en kerkeraadsleden in verschillende gemeenten verklaren, nog nooit een predikant over deze kenmerkende leerstukken gehoord te hebben, en dat in meer dan één kerkeraad, waar voorgesteld werd de Formulieren van eenigheid aan de jonge lidmaten ten geschenke te geven, daar onderling gevraagd werd: wat boek is dat, en is het goed dit aan de leden te geven?

Dan is de verhouding dier kerk tot den staat geregeld bij eene ordonnantie, die weinig of niets van de Geref. belijdenis gelden laat en de handhaving der leer zoo goed als onmogelijk maakt.

(Wordt vervolgd.)

WINCKEL.

Voor Kinderen.

KONING EN VELDHEER.

I.

Wie hij is, aan wien de dichter Da Costa de woorden in de mond legt:

»'k Heb met de Heer der Heeren,
Een vast verbond gemaakt."

behoef ik zeker den lezers niet te vertellen. Zij kennen den Oranje-vorst, wiens steun en sterkte was in den Potentaat der Potentaten; ze weten wie de prins was die in 't Wilhelmus zegt:

»Mijn schild en mijn betrouwen
Zijt gij o Godt en Heer,"

In God zijn sterkte en kracht te vinden is heerlijk. Dat hebben zoovele vrome en groote mannen ervaren. Denk maar aan Mozes en aan David en aan menigeen in de dagen van toen tot nu toe. In onze geschiedenis en in die van andere landen kunt ge er de bewijzen van vinden. Nog kort geleden vertelden we van den vromen Pruisischen veldheer Von Zieten een schoone trek. En hoe ook hij, gelijk de prins bovenbedoeld, 't van God verwachtte, leert ons een andere gebeurtenis, die ik nu wil verhalen.

Misschien is nooit een held in meer gevaarlijken en wanhopigen toestand geweest, dan Pruisens groote koning Frederik II, dien Duitschland nog heden met trots zijn »ouden Frits" noemt. Hij beleefde een zwaren tijd in die Silezische oorlogen, waarvan de derde, de zoogenaamde zevenjarige, wel het rijkst aan ernstige en roemrijke herinneringen is.

Het was inderdaad een zichtbare beschikking Gods, dat het kleine opkomende land Brandenburg, zoo geheel zonder vrienden, het kon wagen den handschoen op te nemen, dien bijna al de mogendheden van 't Europeesche vasteland het toegeworpen hadden. Het machtige Oostenrijk, het groote Rusland, het toenmalige Duitsche Rijk ook, Frankrijk, in 't geheim zelfs Engeland, die alle hadden zich verbonden om den Pruisischen koning, dien men in dwaze geringschatting den »Markies van Brandenburg" noemde te vernietigen, en zich van den lastigen buurman te ontdoen. De oude Frits bevond zich daardoor steeds tegenover een tallooze overmacht, die meestal twee of driemaal zoo sterk was als zijn leger; en naar menschelijke berekening was hij reddeloos verloren. Maar God had wat anders met hem voor. Het huis van Hohenzollerns, nauwelijks nog in Duitschland tot macht gekomen, zou niet vernederd worden, maar in glorie schitteren.

De genoemde verschrikkelijke oorlogen waren om het bezit van Silezië, waarop Frederik van Pruisen aanspraken had, die Maria Theresia van Oostenrijk echter niet erkende.

In het jaar 1761 scheen de ondergang van den heldhaftigen Pruisischen vorst nabij. De Oostenrijksche generaal Laudon, een man van uitstekend veldheerstalent, trachtte zich met het aanrukkende Russische leger te vereenigen, om eindelijk den beslissenden slag tegen Frederik te leveren. Maar deze wist door verrassend snelle marschen en verstandige splitsing steeds de plannen zijner tegenstanders te dwarsboomen, of tenminste te vertragen. In Saksen stond onder 't bevel van zijn broeder Hendrik een leger van 33,000 man, hij zelf echter ijlde aan aan 't hoofd van 50,000 trouwe soldaten naar Schweidnitz in Silezië, waar een zijner generalen, Von Goltz, hem om hulp verzocht had. Daar gekomen vond hij Laudon reeds op den terugtocht, en nu begon weken lang een verstoppertje spelen en vermoeiend manoeuvreeren, dat geen ander doel had, dan het kleine leger der Pruisen steeds meer en meer te verzwakken, en anderzijds de vereeniging met de Russen tot stand te brengen. Zonder dat Frederik het kon verhinderen, vond deze vereeniging ook in Augustus bij Striegau plaats, en nu zag het 50,000 man sterke Pruisische leger zich door de vereenigde vijandelijke troepen, 130,000 man, naar andere berichten zelfs 170,000, van drie zijden ingesloten. Frederik bleef nog slechts in den rug vrij, en wel naar den kant van Schweidnitz, en zoo kampeerde hij, zoo goed het ging, niet ver van deze stad bij Bungelwitz.

De koning ofschoon zelf zonder hoop en op 't ergste voorbereid, paste intusschen wel op, dat hij deze stemming aan zijn soldaten niet verried, want hij wist maar al te goed: Een leger, dat het geloof aan de overwinning mist, is reeds geslagen vóór 't eerste schot valt.

Alle vermoeienissen zijner troepen deelend en onder hen levend als een soldaat onder soldaten, reed hij dadelijk na 't betrekken van het kamp alle plaatsen af, om met zijn scherpen blik de noodige regelingen zelf te treffen.

»*Messieurs*," 1) zoo richtte hij zich tot de hem begeleidende generalen en vertrouwden, »*Messieurs* 1), wij zitten hier in een mooien strik en hebben niets meer te doen, dan in geduld en ootmoed te wachten, tot generaal Laudon zal besluiten, den strik toe te trekken. We zullen onze residentie niet weêrzien."

De zoolang teruggehouden moedeloosheid brak eindelijk in die woorden uit. Een der heeren echter antwoordde troostend: »Majesteit, uw Pruisen zijn wel in erger toestand geweest, en hebben er zich altijd flink doorgeslagen. Ook ditmaal zal 't niet misloopen."

»Neen, neen, ge maakt me niets wijs," zeide Frederik hoofdschuddend. »Onze toestand herinnert mij aan Hochkirch, en het verlies van toen staat mij onuitwischbaar in herinnering geschreven."

»Toen lieten we ons verrassen, Majesteit — dat zal nu niet meer gebeuren! Buitendien heeft uw Majesteit het kamp zeer gelukkig gekozen; hier dekken ons uitgestrekte moerassen, daar 't water en ginds aan de overzij 't Nonnenbosch. De arbeid onzer schansgravers zal 't overige doen, om van ons kamp een onneembare vesting te maken."

De oude Frits glimlachte droevig, maar liet zich toch wat bemoedigen. »Dat is zoo, mijn beste, een overval als bij Hochkirch kan slechts éénmaal gebeuren! Dat was een duur gekochte les! Ook is ons kamp ditmaal tamelijk goed gedekt, dat valt evenmin te ontkennen! *En bien* 2), we zullen ten minste ons leven zoo duur mogelijk verkoopen."

(Wordt vervolgd.)

1) Heeren.
2) Welnu.

HOOGENBIRK.

AAN VRAGERS.

Onze lezeres K. te B. vraagt ook nog de meening van den redacteur, over iets, dat betrekking heeft op het Paaschfeest der Israelieten. Zij meende namelijk dat van het bloed van het geslachte lam, *alleen* bij het eerste Pascha aan de dorpels moest worden gestreken, zooals zij ook meende te mogen opmaken, uit de kantteekeningen van den Staten-Bijbel.

We gelooven dat de kantteekening hier zeer juist oordeelt en dat ook onze lezeres gelijk heeft, en wel op deze gronden:

1. Nergens wordt later ooit meer, als het Paaschfeest wordt beschreven, van dit bestrijken der dorpels met bloed gewag gemaakt.

2. Er was een bijzondere bedoeling mee, namelijk te vrijwaren tegen de straf die de Egyptenaars trof.

Hier komt nog bij, dat althans de overlevering meldt, hoe in later tijd het bloed door een priester werd opgevangen en aan het altaar uitgegoten. Trouwens, in meer dan een opzicht verschilde de viering van het Paaschfeest in later tijd van de eerste viering in Egypte.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Hooggeachte Redacteur!

Een en andermaal zijn de deputaten voor de Medische zending op M. J. door broeder Adriaanse openlijk aangevallen en de Deputaten voor de Zending op Midden-Java ten Zuiden hebben gemeend hem daarin te moeten steunen. Tot nu toe hebben wij op alles gezwegen en wij wenschen daarbij te volharden. Alleen om niet den schijn op ons te laden van het broederwoord te minachten verzoeken wij u, Hooggeachte Redacteur, de gunst, in uw blad te mogen zeggen, waarom wij niet willen antwoorden. Niet omdat wij niets ter weerlegging van het geschrevene hebben, ook niet omdat wij ons bewust zijn iets achtergehouden te hebben van wat broeder Adriaanse heeft aangevoerd tot verdediging van zijn advies, maar omdat ons al dat schrijven geen stap verder brengt tot het groote doel, dat de Gereformeerde kerken in Nederland zich voorstellen, om nl. op Midden-Java het Evangelie van den Heere Jezus te brengen. Laten wij liever spreken van het groote gebrek, dat wij op Midden-Java hebben aan missionneerende dienaren des Woords. Laten wij liever samenroepen: Broeders, predikanten, zijn er in ons vaderland onder u geen jeugdige mannen, die zich geroepen voelen om naar Java te gaan en daar den Mohammedaan te verkondigen de groote werken Gods. De kerken wenschen geen van de andere predikanten te zenden; daar zijn er nog wel welke willen gaan, maar jeugdige krachten. Och dat er een, twee, drie kwamen en aanklopten bij de kerken z. a. Amsterdam, Rotterdam ens. om te zeggen: »Zoo gij verlegen zijt, kerk van Christus, wie gij roepen zult naar Midden-Java, hier zijn wij, mannen, die vurig verlangen in den arbeid der Zending te gaan!" O, als God dit gaf, dan zou onze innige bede om een missionneerenden dienaar des Woords voor Djocja ook vervuld kunnen worden! Dagelijks komen in de polikliniek van Broeder Scheurer 100 en meer mannen en vrouwen, om door den dokter behandeld te worden; wat een heerlijk arbeidsveld voor den zendeling, die wel eerst een tolk zal noodig hebben, om er van Christus te getuigen, maar straks zelf zal kunnen spreken van zijnen Heiland.

Met den wensch, dat dit woord zal worden gelezen en ter harte genomen eindigen wij, ons noemende

Uwe broeders in Christus,
de Deputaten voor den Medischen dienst.
N. A. DE GAAV FORTMAN.

Amst., 21-9-97.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Zevenhoven, G. Doekes, cand. te Dirkshorn. — Dokkum, A. W. Fokkens, te Stadskanaal. — Assen, Breukelaar, te Bodegraven. — Nichtevecht en Nederhorst den Berg, P. Zijlmans, te Hengeloo. — Hindeloopen (Fr.), B. van der Werf, cand. te Drachten. — Esinge (Gron.), A. S. Schaafsma, te Boornbergum c. a.

AANGENOMEN: Vianen, F. Rispens, te Steenwijk.

BEDANKT: Stiens, J. H. Spoel, te Alblasserdam A. — Ooltgensplaat, C. J. van Binsbergen, te Loosduinen. — Houwerzijl (gem. Ulrum), W. Bouman, te Lutjegast.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Staphorst, J. Bolkestein, te Putten. — IJtens, P. W. C. L. Schulte, te Cothen. — Arkel, J. de Hoog, cand. — Nijehaske, A. M. Knottnerus, te Zaamslag. — Wezep, F. G. Moetan, te Heemse. — Roermond, H. F. Rogaar, cand. — Ritthem, (Walch.), J. C. Schuller tot Peursum, cand. te Amsterdam. — Cats (N.-Bev.), G. Smit, cand. te Kruiningen. — Wognum, C. J. Niemeijer Mz., te Tjalleberd c. a. — Ouddorp, D. Boonstra, te Oudkerk a/d IJsel. — Apeldoorn en 't Loo, G. Mansfelt, te Amersfoort. — Helder en Elburg, H. A. Heijer, te Lienden (bij Tiel). — Herkingen, C. Waardenburg Sz., te Goedereede. — Varseveld, A. A. schouten, te Wamel (bij Tiel). — Eximorra en Allingawier, D. Plantinga, te Makkum. — Wilhelminadorp (gem. Kattendijke), J. H. Ledeboer, cand. te Loenen a/d Vecht. — Souburg, G. van Dis, cand.

AANGENOMEN: Wildervank, H. F. Rogaar, cand. — Scherpenzeel (Ged.), O. Los, te Oud-Vosmeer. — Katwijk aan Zee, A. J. van Wijngaarden, te Krimpen aan de Lek c. a. — Urmond, W. van Deursen, te Schagerbrug.

BEDANKT: Purmerend, A. W. van Kluiven, te Schagen. — Bleiswijk, E. J. W. Posthumus Meijes Jz., te Heinenoord. — Moerkapelle, N. C. Bakker, te Wijngaarden. — Ritthem (Walch.), J. C. Schuller tot Peursum, cand. te Wijhe. — Corigene, Gaast en Ferwoude, N. de Jong, te Engwierum. — Krommeniedijk, J. van Loon, te Krimswerd c. a. — Leende en Heeze, A. L. Gezelschap, te Kockengen. — Mijnsheerenland c. a., P. J. Kromsigt, te Scherpenisse. — Woubrugge, door E. Postma, te Ameide en Tienhoven. — Vierpolders, H. Schutevaer, te Abbekerk c. a.

Advertentien.

Is er ook onder de lezers van dit blad een deskundige, die een kerkeraad verplichten wil, door hem eens uiteen te zetten, **hoe de arbeid in boterfabrieken des Zondags kan worden gemeden,** zonder dat de melk — zelfs in warme tijden — gevaar loopt te bederven? Brieven, onder lett. M., Bureau van dit blad.

Brussel.
GEREFORMEERDE KERK.
Dienst des Woords: 's Zondags 10 uur 's morgens en 6 » 's avonds.
Ingang: **Rue Paul Devaux 7,** bij de Beurs.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157.
AMSTERDAM.

Bijbelverklaring te koop
van PATRIK, POLUS en WELS, 18 deelen, 4°. form. in 1/2 lederen banden, net Ex., voor *f* **28.—.** Franco brieven, lett. N., Bureau van dit blad.

Verklaring van den Heidelbergschen Catechismus
DOOR
E. L. MEINDERS,
Herder en Leeraar bij de ware Gereformeerde Gemeente te South-Holland III (Amerika).
2 deelen in linnen banden, met portret van den schrijver, *f* 4.25.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
Van K. v. d. B. te A. *f* 5.
Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit).
Van de Geref. kerk te Middelstum *f* 160.21 1/2; van idem te Bleiswijk *f* 9.25 1/2; van idem te Capelle a/d. IJsel *f* 12; van idem te Delfshaven *f* 10.33; van idem te Katendrecht *f* 22.08; van idem te Maasland A *f* 4.30; van idem te Overschie *f* 11.84 1/2 (benevens een Zeeuwschen rijksdaalder) van idem te Pernis *f* 20.70 1/2; van idem te Schoondijke *f* 17.46 1/2; van idem te Zutphen (halve coll.) *f* 13.84.
Aan Schenkingen:
Door notaris Th. Ruijs Gz. te Amsterdam van V. A. te A. *f* 5; door den heer L. de Vries Hz. te Groningen (voor de Theol. faculteit) gevonden in de collecte van de Geref. kerk te Groningen B *f* 100; uit het busje van Mej. Gez. J. te S. *f* 1.50.
Voor de Medische faculteit:
Van D. te S. *f* 5 uit het busje van Gez. J. te S. *f* 1.
Voor het Hospitium:
Van D. te S. *f* 5. uit het busje van Gez. J. te S. *f* 1.
Voor het Studiefonds:
Door den heer W. Hovy van Mej. H. de Vries te Zaltbommel *f* 2.50; van D. te S. *f* 5; uit het busje van Gez. J. te S. *f* 1.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

VERSCHENEN:
Eenige Schetsen
voor eene geschiedenis van
DE TREKBOEREN
te St. JANUARIO HUMPATA.
District HOSSAMBEDES, ANGOLA, Westkust van Z.-A.
DOOR
Ds. D. POSTMA, te Rustenburg.
Met 12 platen en portretten. Prijs *f* 1.90.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

F. LION CACHET,
Een jaar op reis in dienst der Zending.
Met 93 ILLUSTRATIËN en KAARTEN.
Prijs f 5.25.
In franaen stempelband f 6.75.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

AUCTIE. **J. H. KOK, Kampen.**
Op **Maandag 4 Oct.** en **4 volgende dagen,** zal door den Boekh. **J. H. KOK,** te **Kampen,** worden geveild eene uitgebreide verzameling **BOEKEN,** waaronder **tal van zeer belangrijke** en **gezochte werken** op Letterkundig, en, voornamelijk, op **Theologisch gebied.**
De Catalogus (2352 nrs.) is op aanvrage **gratis** te bekomen.

HANDBOEK
DER
GESCHIEDENIS VAN HET VADERLAND
DOOR
Mr. GROEN VAN PRINSTERER.
MET GEHEEL NIEUW PORTRET VAN DEN SCHRIJVER.
ZESDE DRUK.
Prijs *f* 5.—. Gebonden *f* 6.—.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

Verschenen bij den Uitgever W. KIRCHNER, Rozengracht 55, *Amsterdam:*
Daniël Landsmann.
Een getuige uit Israël.
UIT HET DUITSCH
DOOR
Ds. E. KROPVELD.
Prijs f 0.35.

Theologische School der Gereformeerde Kerken in Nederland.

In de maanden Juni en Juli ontvingen we de volgende **collecten:** Van de Gemeenten: Nijkerk *f* 25.08, Ermelo *f* 8.73, Harderwijk B *f* 7.03, Hattem *f* 8.58, Nunspeet *f* 8.05, Oldebroek *f* 4.45, Putten *f* 8.25, Wezep *f* 6.75, Doornspijk *f* 5.02, Elburg *f* 3.35, Harderwijk A *f* 4.38, Roden *f* 4.26, Hilversum A *f* 21.47, Weesp A *f* 11.28, Nijmegen *f* 12.77, Oosterend *f* 12.43 1/2, Schagerbrug *f* 0.73, Halfweg *f* 18.62, Dieren A *f* 12.89, Oud Loosdrecht *f* 3.22, Bunschoten A *f* 35.89, Baarn *f* 24.78 1/2, Maartensdijk *f* 3.58, Westbroek *f* 10.66; Nieuw Loosdrecht *f* 3.00, Scherpenzeel *f* 8.47, Amersfoort B *f* 14.30, Veenendaal *f* 9.59, Soest *f* 4.77, Monster *f* 9.25, Oenkerk *f* 8.00, Andijk *f* 11.36, Urk *f* 30.00, Hoorn *f* 6.16, Enkhuizen *f* 34.55, Medemblik *f* 4.90; Opperdoes *f* 6.54, Anna Jacoba Polder *f* 16.81, Tjerkwerd *f* 1.75, Steenwijk B *f* 11.12, Almkerk *f* 12.60, Andel *f* 4.60, Dussen *f* 6.65, Giessen *f* 2.00, Meeuwen *f* 3.33, Nieuwendijk *f* 16.73, Sleeuwijk *f* 5, Waardhuizen *f* 2.60, Werkendam A *f* 16, Werkendam B *f* 4.03, Voorhuizen *f* 6.03 1/2.

Halve collecten: Blokzijl *f* 3.04, Hasselt *f* 5.26 1/2, Bergen op Zoom *f* 3.20, Amsterdam B *f* 200.50, Bussum *f* 4, Muiderberg *f* 0.70, Weesp B *f* 2.47 1/2, Amsterdam A *f* 77.54, Leiden C *f* 10.06, Leiderdorp *f* 13.10, Koudekerk *f* 3.47, Noordwijk aan Zee *f* 4.41, Katwijk aan Rijn *f* 6.18 1/2, Sassenheim *f* 5.

Giften: Van N. N. te O. *f* 1, gevonden in de coll. te Oost Souburg *f* 1, door den heer J. B. Blankenberg te Amsterdam *f* 12, door Ds. J. Koppe te Beetgum namens D. A. v. d. Schaaf *f* 2.50, door Ds. E. Kropveld halfj. opbrengst voor het laten lezen der *Bazuin f* 1.35, door den heer J. Bührmann te Amsterdam van Mej. V. D. W. *f* 1.

Voor de Uitbreiding: Amsterdam *f* 5.00, Andijk *f* 9.71 1/2, Urk *f* 25.00, Enkhuizen *f* 18.00, Opperdoes *f* 5.00, Amersfoort *f* 12.50, Veenendaal *f* 2.50, Westbroek *f* 1.50, Scherpenzeel *f* 1.50, Bunschoten *f* 2.50, Bierum *f* 8.00.

J. NEDERHOED, *Alg. Thesaurier.*
Middelstum, 20 Sept. 1897.

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.
DAM 15—17, AMSTERDAM.
Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS.** Wisselen Gouden Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** 1/8 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

NIEUWE UITGAVEN.
Werken van Dr. A. KUYPER.
Honig uit den Rotssteen. Deel I. VOLKSUITGAVEN. Prijs *f* 1.50. Gebonden *f* 1.90.
Uit het Woord. Serie I. Deelen I en II. VOLKSUITGAVE. Per deel *f* 1.75. Gebonden *f* 2.25.
Voor een Distel een Mirth. VOLKSUITGAVE. Prijs *f* 0.60. Gebonden *f* 0.90.
BOEKHANDEL
Amsterdam. Pretoria. VOORHEEN HÖVEKER & WORMSER.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, Amsterdam.